

Sociologia del coneixement

Codi: 101131
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: María Esther Fernández Mostaza
Correu electrònic: MariaEsther.Fernandez@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No n'hi ha cap.

Objectius

Realitat objectiva i subjectiva alhora; la societat és un producte humà, al mateix temps que l'ésser humà és un producte social. Des d'aquesta perspectiva dialèctica de base, la sociologia del coneixement es planteja l'anàlisi dels processos d'institucionalització, de legitimació i d'interiorització de la realitat, tot interrogant-se sobre allò que en una societat determinada passa pel coneixement, començant pel coneixement de la realitat primordial que és el món donat per descomptat de la vida quotidiana.

Després d'una primera part introductòria sobre els orígens i l'evolució de la sociologia del coneixement com a disciplina, es treballarà a fons l'obra teòrica de Berger i Luckmann *La construcció social de la realitat*.

Competències

- Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.
- Avaluar la qualitat del propi treball.
- Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
- Comunicar de manera efectiva, mitjançant un nivell bàsic de llengua anglesa, les anàlisis bàsiques dels fenòmens socials.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.

- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar la qualitat del propi treball.
2. Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
3. Comparar els diferents enfocaments teòrics sobre la cultura.
4. Comparar la lectura dels fenòmens culturals des de diferents ideologies presents en la realitat social d'Espanya i de Catalunya.
5. Comunicar de manera efectiva, mitjançant un nivell bàsic de llengua anglesa, les anàlisis bàsiques dels fenòmens socials.
6. Definir els conceptes sociològics que interpreten els fenòmens culturals.
7. Definir els fenòmens socials subjacents a les polítiques i els conflictes culturals.
8. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
9. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
10. Explicar les interpretacions socials de la cultura d'acord amb aquests enfocaments.
11. Expressar els debats al voltant d'aquests enfocaments, pel que fa a la cultura.
12. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
13. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
14. Relacionar els debats entorn d'aquests enfocaments, referits a la cultura, amb el context històric en el qual han sorgit.
15. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

- I. Introducció. La sociologia del coneixement
 1. Els antecedents teòrics de la sociologia del coneixement
 2. Les contribucions de Max Weber i Èmile Durkheim
 3. Karl Mannheim: Ideologia i Utopia
 4. Alfred Schütz: fenomenologia i sociologia del coneixement
- II. La teorització de Peter L. Berger i Thomas Luckmann: *La construcció social de la realitat*
 5. Els fonaments del coneixement a la vida quotidiana
 6. La societat com a realitat objectiva: institucionalització, universos simbòlics i legitimació
 7. La societat com a realitat subjectiva: interiorització, procés de socialització i teories d'identitat
- III. Debats actuals actuals sobre la institucionalització del coneixement
 8. La sociologia del coneixement científic
 9. Gènere, poder i coneixement

Metodologia

L'assignatura es dividirà en tres grans blocs temàtics que seràn explicats i debatuts a classe:

- I. Una breu introducció a la sociologia del coneixement
- II. La construcció social de la realitat: un tractat
- III. Aproximació a la sociologia del coneixement a través d'una proposta de recerca

A mesura que avanci el curs, seguirà una prova escrita centrada en el llibre d'obligatòria lectura *La construcció social de la realitat*.

Finalment, cap a final del quadrimestre, es realitzarà un treball grupal que consistirà en la presentació (no necessàriament escrita) d'una proposta de treball d'investigació a l'entorn de les idees vertebradores de l'assignatura.

Activitats formatives

Títol

Hores ECTS Resultats d'aprenentatge

Tipus: Dirigides			
La construcció social de la realitat	20	0,8	3, 4, 6, 10, 14
Explicació dels antecedents històrics i origen de la Sociologia del Coneixement	20	0,8	3, 6, 7, 10
La Sociologia del Coneixement en l'etapa contemporània	20	0,8	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15
Tipus: Supervisades			
Debats a classe sobre els eixos temàtics, preparació dels escrits individuals i del projecte final	30	1,2	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15
Tipus: Autònomes			
Lectura i comentari dels textos corresponents als tres grans blocs de l'assignatura	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Avaluació

L'avaluació serà continuada

Bloc I: 40% de la nota final.

1. Aquesta part introductòria serà avaluada a classe amb dos controls de lectura amb material per a la consulta, cadascun dels quals representa un 10%, i
2. Dues conferències, presencials o virtuals, amb l'obligatorietat de presentar un comentari, que representen el 20% restant.

Bloc II: 40% de la nota final. Serà una prova escrita, individual, sobre el contingut del llibre *La construcció social de la realitat* i una presentació oral enregistrada prèviament de 8 minuts.

Bloc III: 20% de la nota final. Correspon al treball en grup, que no necessàriament haurà de ser escrit.

L'assignatura contempla sistemes de recuperació si s'ha obtingut una qualificació mínima de 4 al bloc II. Aquesta recuperació té caràcter individual.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació contínua a través dels escrits individuals que inclou assistència a classe, a les conferències i posterior debats	80	0	0	3, 4, 6, 9, 10, 11, 15
Elaboració d'un breu projecte de recerca relacionat amb els temes tractats l'assignatura	20	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

Bibliografia General

Berger, P. L.; Luckmann, T. (1988), *La construcció social de la realitat*, Barcelona, Herder.

Lamo de Espinosa, E; González García, J.M.; Torres Alberó, C. (1994), *La sociología del conocimiento y de la ciencia*, Madrid, Alianza.

Löwy, M. (2000), *¿Qué es la sociología del conocimiento?*, México, Fontamara.

Horowitz, I.L. (1964), *Historia y elementos de sociología del conocimiento*, Buenos Aires, EUDEBA.

Mannheim, K. (1987), *Ideología i Utopia*, Barcelona, Ed.62.

Medina, E. (1991), *Conocimiento y sociología de la ciencia*, Madrid, CIS.

Merton, R.K. (1965), *Estudios sobre sociología de la ciencia* a R. K. Merton, *Teoría y estructuras sociales*, México, FCE.

Pfadenhauer, M. (2013), *The New Sociology of Knowledge: The Life and Work of Peter L. Berger*, New York: Routledge

Searle, John R. (1997), *La Construcción de la realidad social*. Barcelona, Paidós

Schütz, A. (1974), *Estudios sobre teoría social*, Buenos Aires, Amorrortu

Siegel, K. (2001), *Women's Autobiographies, Culture, Feminism*, Nova York, Peter Lang.

Bibliografía complementària: S'anunciarà en funció dels temes dels treballs i les referències seràn publicades a l'aula moodle.